

KIJKWIJZER: éénduidig classificatiesysteem voor tv, video, film en games

Ouders en opvoeders kunnen voortaan in één oogopslag zien of een televisieprogramma, video, film of computerspel schadelijk is voor hun kinderen. Want aanbieders van dergelijke producties hebben zichzelf de verplichting opgelegd om deze te voorzien van een duidelijke classificatie. Dat doen ze met behulp van de *Kijkwijzer pictogrammen*. Naast *leeftijdspictogrammen* (AL, MG/6, 12 of 16) wordt er gewerkt met *inhoudspictogrammen* die waarschuwen voor eventueel schadelijke invloeden van de betreffende productie. Hierbij is een onderverdeling gemaakt naar: *geweld, seks, angst, discriminatie, drugs en alcoholmisbruik* en *grof taalgebruik*. De pictogrammen worden o.a. toegepast in advertenties, programma-overzichten, filmadders en op verpakkingen van video's, DVD's en cd-roms. Bovendien zullen ze eveneens in beeld verschijnen bij aanvang van een tv-programma, video of bioscoopfilm.

Voorziet in grote behoefte

Uit het NOS Kijk- en Luisteronderzoek 1999 blijkt dat ruim 80% van de ouders geïnformeerd en gewaarschuwd wil worden omtrent de inhoud van audiovisuele producties. Een vergelijkbaar percentage geeft te kennen ook daadwerkelijk van een dergelijke service gebruik te zullen maken. Met het nieuwe classificatiesysteem, ontwikkeld door een groep onafhankelijke deskundigen op het gebied van media en communicatie, wordt effectief in deze behoefte voorzien. Op basis van een gestandaardiseerd coderingsformulier kunnen codeurs uit verschillende sectoren binnen de audiovisuele wereld hun producties op uniforme wijze classificeren. Zodat iedereen vooraf precies weet wat zijn of haar kinderen te zien krijgt.

Zelfregulerend principe

De overheid heeft de audiovisuele branche gevraagd zelfregulerende maatregelen te nemen om jeugdige kijkers te beschermen tegen eventuele schadelijke invloeden. Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van het classificatiesysteem en de oprichting van het *Nederlandse Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media* (NICAM). Bij het NICAM zijn zowel de publieke als commerciële omroepen aangesloten, evenals film-distributeurs, bioscoopexploitanten, distributeurs van video's, DVD's en computergames, videotheken en detaillisten. Het bestuur van het NICAM bestaat uit vertegenwoordigers van deze organisaties en wordt voorgezeten door mevrouw Hedy d'Ancona.

Onafhankelijke Klachtencommissie

Iedereen die meent dat één van de aangesloten organisaties ernstig in gebreke blijft en zich niet aan de classificatieregels houdt, kan een klacht indienen. De onafhankelijke Klachtencommissie van het NICAM kan de betreffende organisatie een sanctie opleggen wanneer blijkt dat een klacht gegrond is.

KYKWIJZER *Pictogrammen*

voor alle leeftijden

mee kijken gewenst met
kinderen van 6 jaar en jonger

afgeraden voor kinderen
van 12 jaar en jonger

niet voor personen
jonger dan 16 jaar

geweld

discriminatie

seks

(hard)drugsgebruik
en alcoholmisbruik

angst

grof taalgebruik

KIJKWIJZER Sleutel

- Voor elke inhoudscategorie wordt een leeftijd vastgesteld als resultaat van de beantwoording van het coderingsformulier.
- De leeftijdsclassificatie die uiteindelijk wordt gehanteerd is die van de inhoudscategorie met de hoogste score.

Bijvoorbeeld:

Productie x heeft de volgende scores per inhoudscategorie:

geweld		MG/6	
seks		16	
angst		12	
discriminatie		AL	
drugs		AL	

In dit geval is seks de inhoudscategorie die de leeftijdsgrens legt bij 16 jaar. Dit is dus de Kijkwijzerclassificatie.

De overige scores worden niet weergegeven, maar wel opgeslagen in de database. Het publiek kan – in de loop van het jaar - deze gedetailleerde informatie raadplegen op de website.

- Als meerdere inhoudscategorieën ex aequo het hoogst scoren, worden deze ook in de Kijkwijzerclassificatie weergegeven.

Bijvoorbeeld:

Productie y heeft de volgende scores per inhoudspictogram:

geweld		12	
seks		AL	
angst		12	
discriminatie		AL	
drugs		AL	

Geweld en angst leggen de leeftijdsgrens in dit geval op 12 jaar.

- Voor de overzichtelijkheid van de informatie omvat de Kijkwijzerclassificatie naast de leeftijd nooit meer dan drie inhoudspictogrammen, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de categorieën *geweld*, *seks* en *angst*.

De Kijkwijzer Codeurs

Met de komst van Kijkwijzer is het niet langer nodig om audiovisuele producties bij een keuringsinstantie aan te melden. Kijkwijzer neemt namelijk de plaats in van de voormalige keuringscommissies zoals die in het verleden onder meer actief waren binnen de filmwereld. Voortaan zullen de film- en video-bedrijven evenals de omroepen elke productie zélf classificeren op basis van het Kijkwijzer coderingsformulier. Na viewing van een productie beantwoordt de eigen codeur via intranet een dertigtal vragen, waarna direct de juiste classificatie op zijn beeldscherm verschijnt.

Wetenschappelijk onderbouwd systeem

Aan de ontwikkeling van het classificatiesysteem is meer dan een jaar gewerkt door enkele Nederlandse wetenschappers: Hans Beentjes, Patti Valkenburg en Peter Nikken. Zij werden bijgestaan door een adviescommissie waarin diverse specialisten waren vertegenwoordigd. Evenals door bestuur en directie van het NICAM. Bij de realisatie is dankbaar gebruik gemaakt van de ervaringen met bestaande classificatiesystemen in binnen- en buitenland. Maar ook met eerdere onderzoeken naar de schadelijke invloed van audiovisuele producties op kinderen en jongeren. Daarnaast is zorgvuldig rekening gehouden met

de wensen van ouders en opvoeders, zoals die uit het NOS Kijk- en Luisteronderzoek van 1999 naar voren zijn gekomen.

Dit alles heeft geleid tot een indeling naar leeftijd en relevante inhoudscategorieën en de ontwikkeling van de vragen voor de codering. Het coderingsformulier bevat uitsluitend vragen die betrekking hebben op de inhoudscategorieën *geweld, seks, angst, discriminatie, drugs en alcoholmisbruik, en grof taalgebruik*.

Uitgebreid aan de praktijk getoetst

Meer dan 100 codeurs hebben reeds deelgenomen aan de instructiebijeenkomsten van het NICAM. Hierbij zijn ze vertrouwd gemaakt met de systematiek van het classificatiesysteem en de wetenschappelijke achtergronden. In verschillende fasen hebben zij vervolgens proefclassificaties uitgevoerd waarna het coderingsformulier verder werd aangescherpt. Er is net zolang getest tot zich geen verschillen meer voordeden in de beantwoording van de vragen en de betrouwbaarheid van het systeem bevredigend was. Desondanks zal het coderingsformulier

de komende jaren ongetwijfeld worden aangepast op basis van voortschrijdend inzicht. Naast de eventuele hiaten die de codeurs signaleren zullen ook nieuwe wetenschappelijke onderzoeksresultaten aanleiding zijn om de vragen bij te stellen.

Codeurscommissie adviseert bij twijfel

In principe kan iedereen na een duidelijke instructie met het coderingsformulier tot een betrouwbare classificatie komen. Mochten er desondanks twijfels bestaan over het classificatieresultaat dan kan het probleem worden voorgelegd aan de Codeurscommissie van het NICAM. Deze bestaat uit een aantal codeurs uit verschillende segmenten binnen de audiovisuele branche. In gezamenlijk overleg zullen zij bij twijfelgevallen een weloverwogen advies uitbrengen dat overigens niet bindend is.

Klachtenregeling

voor Kijkwijzer

Alle organisaties die zich bij het NICAM hebben aangesloten, zijn verplicht om hun audiovisuele producties te classificeren volgens Kijkwijzer. Zij dienen hierbij de regels in acht te nemen zoals die staan omschreven in het Algemeen Reglement of een van de deelreglementen. Iedereen die van mening is dat een betrokken organisatie of onderneming de regels overtreedt, kan een klacht indienen bij de Klachtencommissie van het NICAM. Bijvoorbeeld in het geval dat:

- een film- of videodistributeur een afwijkende classificatie toepast dan men gezien de inhoud redelijkerwijs zou mogen verwachten;
- in het voorprogramma van een film voor alle leeftijden een promotietrailer wordt vertoond voor een andere film met een strekking die zeker niet voor alle leeftijden geschikt is;
- een organisatie niet of onvolledig gebruik maakt van de Kijkwijzer pictogrammen;
- een omroep een tv-programma uitzendt op een ander tijdstip dan volgens de classificatie geoorloofd is.

Reageren binnen zes weken na constatering

Wie constateert dat de Kijkwijzer regels worden overtreden, heeft zes weken de tijd om schriftelijk een klacht in te dienen via het NICAM. Hiervoor kan men gebruik maken van het klachtenformulier dat zowel via internet (www.kijkwijzer.nl) als bij het NICAM is op te vragen. De klager ontvangt binnen twee weken bericht of de klacht voor behandeling door de onafhankelijke Klachtencommissie in aanmerking komt. Na eventuele behandeling zal de Klachtencommissie binnen acht weken uitspraak doen. Uiteraard wordt de klager hiervan op de hoogte gesteld. Blijkt een klacht gegrond te zijn dan krijgt de overtreder een waarschuwing of een sanctie opgelegd. De sancties variëren en lopen op tot

een maximum van f 25.000,- voor de film- en videobranche, tot f 50.000,- voor omroepen. De uitspraken van de Klachtencommissie worden via de media bekend gemaakt. Overigens hebben het NICAM en de Klachtencommissie geen enkele bevoegdheid als het gaat om de inhoud van audiovisuele producties. Voor eventuele klachten daarover richt men zich rechtstreeks tot de aanbieder.

Beroepsmogelijkheid voor klager en aangeklaagde

Wanneer de klager of aangeklaagde het niet eens is met de uitspraak van de Klachtencommissie, kan men zich via het NICAM wenden tot de Commissie van Beroep. Deze commissie bestaat uit drie eveneens onafhankelijke leden die geen enkele binding hebben met de audiovisuele wereld. Een beroep dient binnen vier weken na de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk te worden ingediend. De Commissie van Beroep kan overigens alleen de redelijkheid van de gedane uitspraak toetsen en heeft geen bevoegdheid om gedane uitspraken zelfstandig te herroepen. Afhankelijk van de bevindingen wordt de aangevochten uitspraak bevestigd, vernietigd of naar de Klachtencommissie ter heroverweging terugverwezen.

Klachtenregeling in kort bestek

- Iedereen die iets onreglementairs constateert over de toepassing van Kijkwijzer kan een klacht indienen.
- Klachten dienen binnen zes weken na het gewraakte feit schriftelijk bij het NICAM te worden gemeld.
- Een klachtenformulier is verkrijgbaar via:
  - de internet-site www.kijkwijzer.nl
  - het NICAM
postbus 1200 AH Hilversum
telefoon: 035 - 6460860
- Klachten worden behandeld door de onafhankelijke Klachtencommissie.
- Bezwaren tegen de uitspraak van de Klachtencommissie worden beoordeeld door een onafhankelijke Commissie van Beroep.

De terugtrekkende overheid en het **NICAM**

Sinds de Nederlandse overheid steeds meer uitvoerende taken afstoot, neemt de roep om zelfregulering op de meest uiteenlopende terreinen toe. Al aan het begin van de jaren tachtig werd er aangedrongen op zelfregulerende maatregelen binnen de audiovisuele wereld ter bescherming van jeugdige kijkers tegen eventuele schadelijke invloeden. Een discussie die in een stroomversnelling kwam toen de Europese Commissie, onder invloed van het explosief groeiende audiovisuele media-aanbod, alle lidstaten opriep om tot actie over te gaan. Dit resulteerde in 1997 tot de overheidsnota NIET VOOR ALLE LEEFTIJDEN. Hierin werd gepleit voor de oprichting van een 'onafhankelijke, privaatrechtelijke instelling als landelijk steunpunt' voor de zelfregulering binnen de audiovisuele branche.

Intensief en resultaatgericht overleg

Diverse vertegenwoordigers uit de audiovisuele sector gaven gehoor aan de oproep van de overheid. Zij besloten in gezamenlijk overleg om inhoud te geven aan een zelfregulerend orgaan. Als argumenten voerden betrokkenen aan dat zij:

- hun maatschappelijke verantwoordelijkheid willen nemen op basis van geharmoniseerde, centrale afspraken tussen de verschillende brancheleden op het gebied van classificatie van media-producties;
- een bijdrage willen leveren aan de imagoverbetering van de audiovisuele sector;
- zich bewust zijn van het effect van de toenemende convergentie van audiovisuele media evenals een verdere globalisering van de mediaontwikkeling;
- een bijdrage willen leveren aan de bescherming van jeugdige kijkers;
- willen streven naar een uniforme productvoorlichting.

Uiteindelijk leidde het overleg in 1999 tot de oprichting van het *Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media*, kortweg het NICAM. Het instituut kwam tot stand in nauwe samenwerking met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OC&W), het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het Ministerie van Justitie. Het NICAM vervulde een initiërende en coördinerende rol bij de ontwikkeling van een nieuw classificatiesysteem.

Organisatie met een breed draagvlak

In het NICAM participeren de volgende koepelorganisaties uit de audiovisuele sector:

- Nederlandse Vereniging van Producten en Importeurs van beeld- en geluidsdragers (NVPI);
- Nederlandse Vereniging van Videodetaillisten Organisatie (NVDO);
- Nederlandse Vereniging van Grammofoonplaten Detailhandelaren (NVGD);
- Nederlandse Federatie voor de Cinematografie (NFC);
- Nederlandse Omroep Stichting (NOS), die alle landelijke publieke omroepen vertegenwoordigt;
- Vereniging voor Satelliet Televisie en Radio Programma Aanbieders (VESTRA), die alle commerciële omroepen in Nederland vertegenwoordigt.

Gesteund door het parlement

De wetsvoorstellen die Kijkwijzer mogelijk maken zijn in 2000 met grote meerderheid van stemmen aangenomen door zowel de Tweede als Eerste Kamer. Alleen CDA, SGP en SP waren tegen. De meeste kamerleden geven echter de voorkeur aan zelfregulering en achten de audiovisuele sector in staat om zijn eigen verantwoordelijkheid te dragen. Bovendien bestaat er alom waardering voor de plannen van het NICAM om naast leeftijdsaanduidingen ook uniforme inhoudelijke informatie over de audiovisuele producties te leveren. Inmiddels hebben de staatssecretarissen Margot Vliegthart (VWS) en Rick van der Ploeg (OC&W) aangekondigd dat de voorgestelde wetswijzigingen op 22 februari 2001 van kracht worden. Een van de gevolgen hiervan is dat de oude Wet op de Filmvertoningen tot het verleden behoort. Dit betekent dat de Filmkeuring wordt opgeheven.

Kritische controle op uitvoering

De overheid ziet er nauwlettend op toe dat de zelfregulerende maatregelen ook daadwerkelijk worden nageleefd. Hiertoe hebben de betrokken ministeries het onderzoeksbureau Intomart ingeschakeld om de uitvoering binnen de gehele branche kritisch te evalueren en controleren. Daarbij zullen zelfs 'mystery men' worden ingezet die onaangekondigd bioscopen en videotheken bezoeken om te zien of men de regels in voldoende mate navolgt. Op basis van alle bevindingen zal na een periode van twee jaar vastgesteld worden of de classificatie naar behoren functioneert.

Veelgestelde vragen over **KIJKWIJZER**

1 Wie zit er nou te wachten op classificatie van tv-programma's, films, video's en games?

Uit het NOS Kijk- en Luisteronderzoek 1999 blijkt dat ruim 80% van de ouders met kinderen in de leeftijd 4 t/m 15 jaar behoefte heeft aan classificatie van audiovisuele producties. Men wil graag vooraf weten of er in een productie geweld, discriminatie, druggebruik, angstaanjagende scènes, grof taalgebruik of seks voorkomt.

2 Krijgen we nu een nieuwe vorm van censuur?

Kijkwijzer wil ouders en opvoeders uitsluitend adviseren en waarschuwen voor de eventueel schadelijke invloeden die kinderen kunnen ondervinden van een programma, (video)film of computergame. Maar uiteindelijk bepalen de ouders zelf of ze de informatie van Kijkwijzer ook daadwerkelijk gebruiken.

3 Welke verplichtingen brengt Kijkwijzer met zich mee?

De kijker is uiteraard tot niets verplicht. Omroepen daarentegen mogen programma's met de classificatie vanaf 12 jaar niet vóór 20.00 uur uitzenden. Terwijl programma's vanaf 16 jaar pas na 22.00 uur uitgezonden mogen worden. Bioscopen mogen geen kinderen onder de 16 jaar toelaten wanneer een film is geclassificeerd voor 16 jaar en ouder. Videotheken en detaillisten mogen een dergelijke film of computergame niet verhuren of verkopen aan iemand jonger dan 16 jaar.

4 Wat wordt er allemaal geclassificeerd en wanneer gaat Kijkwijzer van start?

Nieuwe bioscoopfilms die vanaf 22 februari 2001 in Nederland worden uitgebracht zijn geclassificeerd. Op tv doet Kijkwijzer vanaf half maart zijn intrede, te beginnen bij alle films en dramaproducties. Andere tv-programma's op de Nederlandse zenders volgen daarna, met uitzondering van nieuws- en actualiteitenrubrieken. Nieuwe videoreleases zullen vanaf april van een Kijkwijzer leeftijds- en inhoudsaanduiding zijn voorzien terwijl de bestaande classificatiesystemen zoals Video Voorlichting beschikbaar blijven. Later in het jaar wordt Kijkwijzer eveneens toegepast op computergames.

5 Wie bepaalt de classificaties eigenlijk?

De classificaties worden uitgevoerd door de aanbieders van audiovisuele producties voor de Nederlandse markt, inclusief de publieke en commerciële omroepen. Inmiddels zijn meer dan 100 medewerkers uit de audiovisuele branche door het NICAM opgeleid tot codeur.

6 Hoe komt een Kijkwijzer classificatie tot stand?

Via een intranet hebben de codeurs toegang tot een interactieve vragenlijst. Wanneer zij deze voor een audiovisuele productie beantwoorden, krijgen zij automatisch op hun beeldscherm te zien wat de bijbehorende classificatie is.

7 Als aanbieders zelf gaan classificeren, is het resultaat dan wel betrouwbaar?

De vragenlijst die de codeurs hanteren, is ontwikkeld door een groep gerenommeerde wetenschappers. Daarbij is ook gebruik gemaakt van de kennis en ervaring met vergelijkbare systemen in binnen- en buitenland. Testresultaten hebben inmiddels aangetoond dat de vragenlijst een betrouwbaar meetinstrument is. Het NICAM zal zeker in de beginperiode toezien op een zorgvuldige toepassing van de classificatie. Bovendien kan iedereen eventuele klachten indienen bij een onafhankelijke Klachtencommissie. Wanneer een klacht gegrond blijkt, heeft deze commissie de mogelijkheid om de bewuste aanbieder te beboeten tot een maximum van f 50.000,-.

8 Hoe weet ik wat de classificatie van een programma, (video)film of game is?

Kijkwijzer werkt met leeftijds- en inhoudspictogrammen. Deze worden zoveel mogelijk toegepast bij programma-aankondigingen (filmladders, promotiemateriaal, advertenties, omroepbladen). Maar bijvoorbeeld ook op displays en verpakkingen van video's, DVD's en games. Daarnaast verschijnen de pictogrammen bij aanvang van tv-programma's, films en video's in beeld. In de loop van het jaar kan bovendien iedereen de classificatieresultaten via internet raadplegen op www.kijkwijzer.nl

9 Wie doen er allemaal mee aan Kijkwijzer?

Kijkwijzer wordt breeduit toegepast door de commerciële en publieke omroepen, filmdistributeurs en bioscopen, distributeurs van video's en DVD's, videotheken en detaillisten evenals producenten en distributeurs van computergames.

10 Geldt Kijkwijzer ook voor internetsites?

Door het grenzenloze karakter van internet en het onoverzichtelijk aantal aanbieders is het onmogelijk om op nationaal niveau afspraken te maken. Het NICAM bestudeert wel de mogelijkheid om in te haken op internationale zelfreguleringsinitiatieven die momenteel voor internet in ontwikkeling zijn.

11 Bemoeit de overheid zich helemaal nergens meer mee?

Hoewel de audiovisuele branche zelfregulerend optreedt, heeft de overheid via wetten en voorschriften een aantal randvoorwaarden gecreëerd. Daarnaast is een onafhankelijk onderzoeksbureau ingeschakeld dat in opdracht van de overheid twee jaar lang controle uitoefent op de toepassing van Kijkwijzer, waarna de resultaten grondig zullen worden geëvalueerd.

12 Loopt Nederland met de invoering van Kijkwijzer voorop?

Met een uniform classificatiesysteem voor de hele audiovisuele branche heeft Nederland wereldwijd de primeur. Vanuit het buitenland bestaat dan ook grote belangstelling voor de ervaringen die hiermee worden opgedaan.

13 Wat is het NICAM?

Het NICAM, *Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media*, coördineert de classificatie van alle audiovisuele producties. Consumenten kunnen niet alleen bij het NICAM terecht voor informatie over het classificatiesysteem maar ook met eventuele klachten over de toepassing ervan.

Het bestuur van het NICAM bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende audiovisuele branches en staat onder voorzitterschap van voormalig minister Hedy d'Ancona.

Veelgestelde vragen over **KYKWIJZER** uit de **AV**-branche

1 Wanneer een film later op tv of video verschijnt, wie is dan verantwoordelijk voor de classificatie?

In principe wordt elke productie één keer geclassificeerd door de instantie die deze als eerste aan het publiek aanbiedt. Die classificatie blijft permanent van toepassing. Via intranet kunnen latere aanbieders controleren hoe de productie is geclassificeerd. Indien er ernstige bezwaren zijn tegen de bestaande classificatie kan men zich tot het NICAM wenden voor een heroverweging.

2 Worden nu ook alle oude producties volgens het nieuwe systeem geclassificeerd?

Alleen nieuwe releases krijgen een Kijkwijzer classificatie, behalve als producties voor het eerst op tv worden vertoond. In dat geval worden ze door de omroepen wél geclassificeerd volgens het nieuwe systeem, ongeacht eerdere keuringen door bijvoorbeeld Filmkeuring of Video Voorlichting.

3 Mag je een hogere classificatie toekennen dan volgens de codering zou moeten?

Om de betrouwbaarheid van Kijkwijzer te waarborgen, mag niet van de officiële codering worden afgeweken. Ook omdat vervolgaanbieders gebonden zijn aan het eerste classificatieresultaat is het zaak de officiële codering te hanteren.

4 Als producties hoog scoren bij alle inhoudscategorieën, moet dan ook de hele serie pictogrammen worden vermeld?

Naast één leeftijdsaanduiding (AL, MG/6, 12 of 16) wordt doorgaans één inhoudspictogram afgebeeld. Hierbij wordt gekeken naar wat volgens de classificatie het zwaarst weegt. Indien meerdere inhoudelijke aspecten even zwaar wegen, kunnen een of twee extra inhoudspictogrammen worden toegevoegd. Vanwege de overzichtelijkheid worden dus altijd één leeftijd en maximaal drie inhoudspictogrammen gehanteerd.

5 Wie is aansprakelijk bij klachten over de classificatie?

De onderneming of organisatie die de classificatie heeft toegekend blijft hiervoor permanent aansprakelijk. Vervolgaanbieders die de classificatie hebben overgenomen, zullen daar niet op worden aangesproken. Wel kunnen zij ter verantwoording worden geroepen als het gaat om andersoortige klachten zoals bijvoorbeeld het negeren van de uitzendtijd die door een classificatie is opgelegd.

6 Krijg je meteen een boete als een klacht wordt toegewezen?

Bij toewijzing van een klacht krijgt de verantwoordelijke organisatie een waarschuwing of een geldboete. Dit is uiteraard afhankelijk van het gewraakte feit en de mate waarin de betreffende organisatie al eerder is gewaarschuwd. De boete kan in hoogte variëren tot een maximum bedrag van f 50.000,-

7 Wie beoordeelt de klachten?

Alle klachten worden voorgelegd aan een onafhankelijke Klachtencommissie. Tegen uitspraken van deze Klachtencommissie kan men eventueel bezwaar aantekenen bij een eveneens onafhankelijke Commissie van Beroep. Beide commissies bestaan uit juristen en experts die geen belangen hebben binnen de audiovisuele branche.

8 Waar kan ik als aanbieder of codeur terecht als ik ernstige twijfels heb over het classificatieresultaat?

Het NICAM beschikt over een Codeurcommissie, bestaande uit medewerkers uit de verschillende audiovisuele branches. Zij kunnen ondersteuning geven in de vorm van een aanbeveling. Daartoe dient schriftelijk een gemotiveerd verzoek te worden ingediend.

9 Hoe kom ik aan de pictogrammen?

De pictogrammen met handleiding over hun gebruik en de Kijkwijzer huisstijl zijn vanaf eind januari verkrijgbaar op cd-rom en staan vanaf dat moment ook, voor drukwerk, computer- en av-toepassingen, op internet: www.kijkwijzer.nl (vraag bij het NICAM om het wachtwoord).

10 Hoe zit het met spotjes, clips en trailers waarin promotie wordt gemaakt voor een productie?

Die krijgen in principe dezelfde classificatie en laten dezelfde pictogrammen zien als de productie waarnaar ze verwijzen. Als echter de promotietrailer van bijvoorbeeld een film van 16 jaar en ouder is bewerkt en geen schadelijke inhoud meer bevat, dan mag deze wel op tv worden vertoond voor 22.00 uur. Hetzelfde geldt voor bioscoopfilms. Het kan dus voorkomen dat een bewerkte en daardoor niet schadelijke trailer voor een film van 16 jaar en ouder vertoond wordt aan een jonger publiek.

11 Wat zijn de gevolgen als je als media-bedrijf niet meedoet met Kijkwijzer?

De producties van bedrijven en organisaties die niet met Kijkwijzer werken dreigen volgens een uitspraak van de staatssecretarissen automatisch als 16+ geclassificeerd te worden met alle mogelijke consequenties van dien. Voor televisiezenders die zich niet aansluiten geldt specifiek dat deze uitsluitend niet-schadelijke programma's mogen uitzenden. Dat betekent in de praktijk dus alleen programma's voor alle leeftijden.

17 KJKWYZER regels voor het filmbedrijf

Algemeen

1 De regels zijn van toepassing op alle films, die bestemd zijn voor vertoning in een openbare voorstelling en op alle van films afgeleide producten, zoals trailers, commercials en reclamematerialen in print.

2 Uitgezonderd zijn films die voor korte tijd worden geïmporteerd voor een beperkt aantal vertoningen tijdens bijzondere evenementen of in filmmusea.

Filmverhuurders

3 De filmverhuurder classificeert alle door hem op de markt te brengen films, trailers en commercials met als criterium de mogelijke schadelijkheid aan de ontwikkeling van personen jonger dan zestien jaar. Classificatie vindt plaats naar leeftijd én naar inhoud.

De leeftijdsaanduidingen zijn:

- Alle Leeftijden
- Meekijken Gewenst/6
- 12
- 16

De inhoudscategorieën zijn:

- Geweld
- Seks
- Angst
- Discriminatie
- Drugs en alcoholmisbruik
- Grof taalgebruik

De volledige tekst van het deelreglement voor het filmbedrijf kan worden opgevraagd bij het NICAM.

4 De filmverhuurder zal in een zo vroeg mogelijk stadium, maar uiterlijk vier weken voor de releasedatum van de film of tv-commercial, respectievelijk één week voor de releasedatum van de trailer, het classificatieresultaat aan het NICAM kenbaar maken

5 Voor de aanduiding van de leeftijds- en inhoudscategorieën is de filmverhuurder verplicht gebruik te maken van de pictogrammen van het NICAM. Naast de leeftijdsaanduidingen AL, MG/6, 12 en 16 jaar wordt in de meeste gevallen 1 inhoudspictogram afgebeeld, dat volgens de classificatie het zwaarste weegt. Hiervan wordt afgeweken als meerdere inhoudelijke aspecten even zwaar wegen; maar voor de overzichtelijkheid worden naast leeftijd nooit meer dan 3 inhoudspictogrammen weergegeven. Voor het geïnteresseerde publiek zullen te zijner tijd alle details van de classificaties via internet beschikbaar komen.

6 Alle lokaal geproduceerde reclamematerialen in print zijn door de filmverhuurder voorzien van één of meer pictogrammen die betrekking hebben op de geadverteerde film. Daarbij dient de grootte van ieder pictogram in relatie tot de gehele omvang van de reclameuiting in print minimaal 5% te bedragen.

7 Direct voorafgaand aan elke hoofdfilm wordt een leader van 5 seconden vertoond met het Kijkwijzer-beeldmerk en de pictogrammen van het NICAM.

8 Trailers en commercials vermelden in alle gevallen de pictogrammen van de film, waarvan zij zijn afgeleid. Uitzonderd zijn teasertrailers en promotieclips die al worden vertoond voordat de films waaraan ze zijn ontleend voor de filmverhuurder beschikbaar zijn voor classificatie.

9 De filmverhuurder zal binnen zijn organisatie één of meer personen aanwijzen die de classificatie moet(en) uitvoeren.

10 De filmverhuurder kan door het NICAM worden verzocht om van een bepaalde film of een daarvan afgeleid product een screening te organiseren of - indien mogelijk - een kopie te overleggen.

Bioscoopexploitanten

11 De bioscoopexploitant zal ervoor zorgen dat de pictogrammen die betrekking hebben op de films die in zijn bioscoop worden vertoond op een duidelijk zichtbare wijze worden aangebracht voordat het publiek de kassa's is gepasseerd.

12 De bioscoopexploitant zal ervoor zorgen dat de pictogrammen, die betrekking hebben op de films die in zijn bioscoop worden vertoond, verwerkt worden in de filmladder en in eventuele andere door hem geplaatste aankondigingen van de filmvoorstelling in dag-, week- en maandbladen.

13 De bioscoopexploitant zal ervoor zorgen dat trailers, die bij een hoofdfilm worden vertoond, altijd een gelijke of lagere, maar nooit een hogere leeftijdsaanduiding zullen hebben dan die van de hoofdfilm.

14 De bioscoopexploitant zal erop toezien dat de film niet wordt vertoond aan personen voor wie deze op grond van de leeftijdsaanduiding niet is bestemd. Conform artikel 240a van het Wetboek van Strafrecht, dat zegt *dat met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie (f 25.000,-) wordt gestraft hij die een afbeelding, een voorwerp of een gegevensdrager, bevattende een afbeelding waarvan de vertoning schadelijk is te achten voor personen beneden de leeftijd van zestien jaar, verstrekt, aanbiedt of vertoont aan een minderjarige van wie hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat deze jonger is dan zestien jaar.*

15 De bioscoopexploitant zal personen naar een identiteitsbewijs vragen als hij weet of redelijkerwijs moet kunnen vermoeden dat het gaat om personen jonger dan zestien jaar. Indien deze personen een zodanig bewijs niet kunnen overleggen, zal de betreffende film niet aan hen worden vertoond.

16 De bioscoopexploitant zal zijn medewerkers instrueren en erop toezien dat bovenstaande regels strikt worden uitgevoerd.

17 De bioscoopexploitant dient te beschikken over voldoende door het NICAM en door de NVB opgestelde informatie omtrent het classificatiesysteem, zodat dit desgevraagd aan het publiek ter hand kan worden gesteld.

19 KUKWUZER regels voor de videobranche

Algemeen

1 De regels zijn van toepassing op alle analoge en digitale vastleggingen van films - video en DVD - die in Nederland op de markt worden gebracht voor zowel de verkoop, verhuur en uitleen, en op alle daarvan afgeleide producten, zoals trailers, commercials en reclamematerialen in print.

De volledige tekst van het deelreglement voor de videobranche kan worden opgevraagd bij het NICAM.

Producenten

2 De producenten zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de vorm van de door hen op de markt gebrachte videofilms, DVD's en de daarvan afgeleide producten.

3 De producent classificeert alle door hem op de markt gebrachte films op video en DVD en daarvan afgeleide trailers en commercials met als criterium de mogelijke schadelijkheid aan de ontwikkeling van personen jonger dan zestien jaar. Classificatie vindt plaats naar leeftijd én naar inhoud.

De leeftijds aanduidingen zijn:

- Alle Leeftijden
- Meekijken Gewenst/6
- 12
- 16

De inhoudscategorieën zijn:

- Geweld
- Seks
- Angst
- Discriminatie
- Drugs en alcoholmisbruik
- Grof taalgebruik

4 De producent zal in een zo vroeg mogelijk stadium, maar uiterlijk zes weken voor de releasedatum van de videofilm en/of DVD, het classificatieresultaat aan het NICAM kenbaar maken. Als er sprake is van een trailer of commercial zal de producent/distributeur ook het classificatieresultaat hiervan aan het NICAM doorgeven.

5 Wanneer een film eerder in Nederland in de bioscoop is uitgebracht, is deze al geclassificeerd door de filmverhuurder. In principe blijft deze classificatie gelden voor de gehele levenscyclus van de film. De video- en DVD-producent mag uitgaan van de juistheid van de eerder aan de film toegekende leeftijds- en inhoudscategorieën. De producent mag zich hierop beroepen wanneer een klacht zou worden ingediend over de classificatie die hij ter goeder trouw heeft overgenomen voor de uitbreng van de film op video of DVD. Als de producent zelf twijfelt aan de juistheid van de eerder toegekende classificatie kan hij die, voorzien van schriftelijke argumentatie, ter heroverweging voorleggen aan het NICAM.

6 Voor de aanduiding van de leeftijds- en inhoudscategorieën is de producent verplicht gebruik te maken van de pictogrammen van het NICAM.

7 De producent vermeldt op de voorkant van de video- en de DVD-cassette een leeftijds pictogram. Het formaat van het leeftijds pictogram dient minimaal 17 mm te zijn. Op de achterzijde van de inlay van de video en de DVD worden zowel de leeftijds- als de inhoudspictogrammen afgebeeld. Naast de leeftijdsaanwijzingen AL, MG/6, 12 en 16 jaar wordt in de meeste gevallen 1 inhoudspictogram afgebeeld, dat volgens de classificatie het zwaarste weegt. Hiervan wordt afgeweken als meerdere inhoudelijke aspecten even zwaar wegen; maar voor de overzichtelijkheid worden naast leeftijd nooit meer dan 3 inhoudspictogrammen weergegeven. Het volledige classificatieresultaat zal te zijner tijd via internet beschikbaar komen.

8 De producent zorgt ervoor dat de afbeeldingen op de omslag van de videofilm en/of DVD in overeenstemming zijn met de aan de film toegekende leeftijds categorie.

9 Alle reclame-uitingen in print zijn door de producent voorzien van één of meer pictogrammen die betrekking hebben op het product waarvoor promotie wordt gemaakt. De grootte van ieder pictogram dient minimaal 5% van de totale omvang van de reclame-uiting te beslaan.

10 Trailers en commercials vermelden in alle gevallen de pictogrammen van de film waarvan zij zijn afgeleid. Bij trailers en commercials zal de producent ervoor zorgen dat de pictogrammen minimaal 3 seconden in beeld worden gebracht.

11 De producent zorgt ervoor dat direct voorafgaand aan de hoofdfilm een billboard wordt geplaatst, waarop de betreffende pictogrammen minimaal 5 seconden in beeld worden gebracht.

12 Trailers, clips en commercials op een video of DVD dienen altijd een gelijke of lagere, maar nooit een hogere leeftijdsaanwijzing te hebben dan die van de hoofdfilm waaraan ze zijn toegevoegd.

13 De producent zal binnen zijn organisatie één of meer personen aanwijzen die de classificatie moet(en) uitvoeren en deze schriftelijk bij het NICAM aanmelden.

14 Het NICAM kan de producent verzoeken om een bewijsexemplaar van een bepaalde videofilm, DVD of een daarvan afgeleid product. Het NICAM zal een dergelijk verzoek motiveren.

Verkopers en verhuurders

15 De detaillist zal zijn medewerkers instrueren en erop toezien dat er geen videofilms en DVD's worden verkocht, verhuurd of uitgeleend aan personen voor wie deze op grond van de leeftijdsaanwijzing niet zijn bestemd.

Volledigheidshalve wordt in dit verband verwezen naar artikel 240a van het voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van Strafrecht, dat zegt *dat met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie (f 25.000,-) wordt gestraft hij die een afbeelding, een voorwerp of een gegevensdrager, bevattende een afbeelding waarvan de vertoning schadelijk is te achten voor personen beneden de leeftijd van zestien jaar, verstrekt, aanbiedt of vertoont aan een minderjarige van wie hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat deze jonger is dan zestien jaar.*

16 De verhuurder van videofilms en DVD's zal een verhuurregistratiesysteem voeren, in overeenstemming met de Wet Persoonsregistratie, waarin de geboortedatum van de huurder is opgenomen.

17 De verkoper van videofilms en DVD's zal in geval van twijfel over de leeftijd van de koper, deze om een legitimatie vragen. Indien de koper daaraan niet kan of wil voldoen zal de videofilm en/of DVD niet aan hem worden geleverd.

18 De aansprakelijkheid voor de detaillist met betrekking tot de verstrekking van videofilms of DVD's aan minderjarigen vervalt als er sprake is van een overmachtsituatie, zoals dwang of fysieke bedreiging. Hij zal zijn personeel dienovereenkomstig instrueren.

19 De detaillist dient te beschikken over voldoende door het NICAM opgestelde informatie over het classificatiesysteem, zodat dit desgevraagd aan de klanten ter hand kan worden gesteld.

12 KUKWIJZER regels voor de televisie-omroepen

De volledige tekst van het deelreglement voor de omroepen kan worden opgevraagd bij het Nicam

1 De eigen verantwoordelijkheid van de omroepinstelling houdt in dat zij vooraf alle programma's en programmaonderdelen beoordeelt op mogelijke schadelijkheid aan de lichamelijke, geestelijke of zedelijke ontwikkeling van personen jonger dan zestien jaar.

2 Als programma's na beoordeling niet schadelijk worden gevonden voor personen van alle leeftijden hoeft de omroepinstelling geen verdere actie te ondernemen. Is de omroepinstelling na beoordeling van mening dat het programma wel schadelijk kan zijn voor personen jonger dan zestien jaar dan moet zij classificeren.

3 Voor nieuws en actualiteitenprogramma's geldt een afwijkende regeling: ze worden wel beoordeeld, maar niet geclassificeerd. Als nieuws- en actualiteitenprogramma's voor jeugdige kijkers mogelijk schokkende of minder geschikte beelden zullen bevatten, zal dat in het betreffende programma vooraf worden aangekondigd. De omroepinstelling beslist zelf welke beelden schokkend of minder geschikt zijn voor jeugdige kijkers.

4 Classificatie van een programma vindt plaats naar leeftijd én naar inhoud. Daarbij kunnen op één programmaonderdeel meerdere inhoudscategorieën van toepassing zijn.

De leeftijds aanduidingen zijn:

- Meekijken Gewenst/6
- 12
- 16

De inhoudscategorieën zijn:

- Geweld
- Seks
- Angst
- Discriminatie
- Drugs en alcoholmisbruik
- Grof taalgebruik

5 Programma's, die op basis van de leeftijds- en inhoudsaanduidingen niet bestemd zijn voor vertoning aan personen beneden de leeftijd van twaalf of zestien jaar worden niet uitgezonden voor 20.00 uur, respectievelijk 22.00 uur.

6 Bij het vaststellen van het uitzendtijdstip van een liveprogramma dient rekening te worden gehouden met de te verwachten inhoud.

7 Trailers, clips en promo's, die zijn afgeleid van programma's met een leeftijds aanduiding van twaalf of zestien jaar zullen niet voor of tijdens een programma worden uitgezonden dat specifiek is gericht op zeer jonge kinderen.

8 Voor de aanduiding van de leeftijds- en inhoudscategorieën van het programma is de omroepinstelling verplicht gebruik te maken van de door het NICAM vastgestelde pictogrammen. Naast de leeftijds aanduidingen MG/6, 12 en 16 jaar wordt in de meeste gevallen 1 inhoudspictogram afgebeeld, dat volgens de classificatie het zwaarste weegt. Hiervan wordt afgeweken als meerdere inhoudelijke aspecten even zwaar wegen; maar voor de overzichtelijkheid worden naast leeftijd nooit meer dan 3 inhoudspictogrammen weergegeven.

9 De omroepinstelling zal ervoor zorgen dat de pictogrammen direct voorafgaand aan of in het begin van het programma in beeld worden gebracht. Indien mogelijk zal de omroepinstelling de pictogrammen ook tonen via teletekst. Ook heeft de omroepinstelling de verplichting zich in te spannen de pictogrammen te laten plaatsen in programma-aankondigingen in bijvoorbeeld omroep- en dagbladen en in advertenties voor een programma.

10 Trailers, clips en promo's – ongeacht de eigen inhoud - vermelden de pictogrammen van het programma waarnaar ze verwijzen en waarvan zij zijn afgeleid.

11 Als een programma al eerder geclassificeerd is, bijvoorbeeld door de filmverhuurder of de videodistributeur, dient de omroepinstelling deze in principe over te nemen.

12 De omroepinstelling zal binnen haar organisatie één of meerdere personen aanwijzen die de beoordeling en de classificatie moeten uitvoeren.

Het **KYKWIJZER** **FONT**

Het kijkwijzerfont heeft drie familieleden: small, medium en XL. Het verschil ligt in de grootte van de lettertekens.

medium
(kapitaal-
hoogte)

small
(x-hoogte)

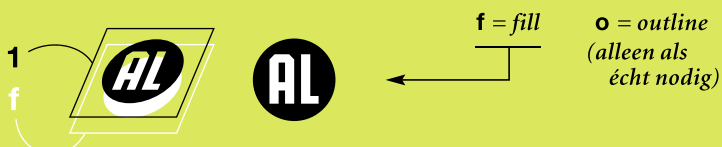
XL
(van stok
tot staart)

Wat zit er onder welke toets?

voor alle leeftijden	mee kijken gewenst met kinderen van 6 jaar en jonger	afgeraden voor kinderen van 12 jaar en jonger	niet voor personen jonger dan 16 jaar	geweld	seks	angst	drugs en alcoholmisbruik	discriminatie	grof taalgebruik	
1	2	3	4	g	s	a	h	d	t	
0 (nul)	! (shift-1)	@ (shift-2)	# (shift-3)	\$ (shift-4)	G (shift-g)	S (shift-s)	A (shift-a)	H (shift-h)	D (shift-d)	T (shift-t)

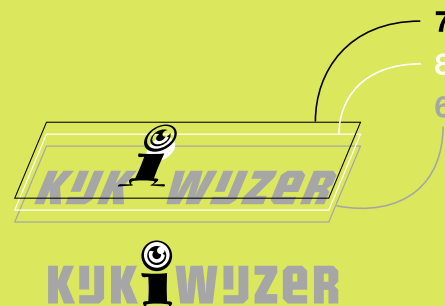

k	i	f	o
KYKWIJZER			

- Gebruik de pictogrammen bij voorkeur zwart. Een andere kleur mag, als het pictogram zich dan beter onderscheidt van zijn achtergrond. Gebruik dan het liefst rood.
- Houd de vulling van de pictogrammen wit.
- Houd de standaardspatiëring van het font aan, dus niet aan- of afspatiëren.

KYKWIJZER FONT

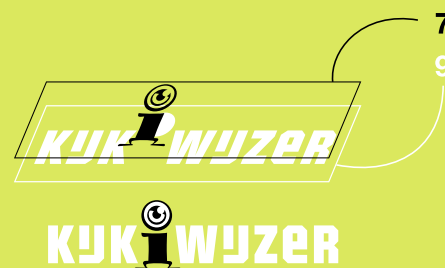

Alleen in de Kijkwijzer-Small:

5	6	7	8	9
KYK <i>i</i> WYZER	KYK WYZER	<i>i</i>	•	KYK <i>o</i> WYZER

Shortcuts

voor alle leeftijden	1	AL
meekijken gewenst met kinderen van 6 jaar en jonger	2	MG
afgeraden voor kinderen van 12 jaar en jonger	3	12
niet voor personen jonger dan 16 jaar	4	16
geweld	g	
seks	s	
angst	a	
discriminatie	d	
(hard) drugsgebruik en alcoholmisbruik	h	
grof taalgebruik	t	

2 -XL at -small

In sommige gevallen worden de inhoudspictogrammen kleiner gebruikt dan het leeftijdspictogram (doe dit nooit als de pictogrammen klein gebruikt worden - onder de 36 pt). Gebruik dan voor het leeftijdspictogram de **Kijkwijzer-XL** en voor de inhoudspictogrammen de **Kijkwijzer-small**.

Bezoek voor het downloaden van de fonts en de logo's onze website:

www.kijkwijzer.nl

wachtwoord:

Toepassing van de **KYKWIJZER** pictogrammen

Filmbedrijf

Alle lokaal geproduceerde reclamematerialen in print zijn door de filmverhuurder voorzien van één of meer pictogrammen die betrekking op de geadverteerde film. Daarbij dient de grootte van ieder pictogram in relatie tot de gehele omvang van de reclame-uiting in print minimaal 5% te bedragen.

A	Kijkwijzer -XL (font)	hoogte v.h. pictogram
A6	22 pt	7,5 mm
A5	31 pt	10,5 mm
A4	44 pt	15 mm
A3	62 pt	21 mm
A2	88 pt	30 mm
A1	124 pt	42 mm
A0	176 pt	60 mm

Grootte van pictogrammen
in verhouding tot A-formaten

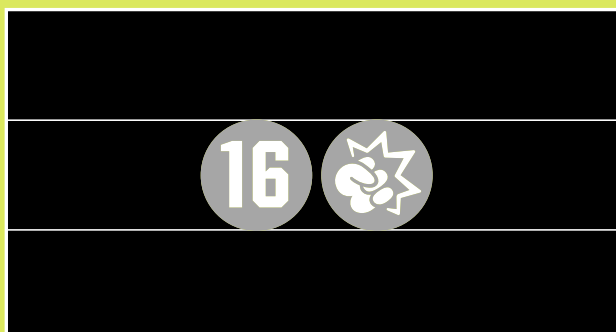
Trailers en commercials vermelden in alle gevallen de pictogrammen van de film, waarvan zij zijn afgeleid. Bij trailers zullen de pictogrammen in de ondertiteling worden verwerkt.

Gebruik de pictogrammen in de ondertiteling over de hoogte van twee regels. Om de lees- en herkenbaarheid te vergroten kunnen ze rood gebruikt worden. Een outline mag, indien nodig. Houdt de tekeningetje binnenin altijd wit (zoals hierboven).

Wanneer pictogrammen in commercials worden opgenomen, dient de grootte van ieder pictogram 10% van het totale beeld te zijn.

Ga uit van éénderde van de beeldhoogte, gebruik de pictogrammen rood op een donkere achtergrond of zwart op een lichte.

Videobranche

De producent vermeldt op de voorkant van de video- en de dvd-cassette een leeftijdspictogram. Het formaat van het leeftijdspictogram dient minimaal 17 mm te zijn. Op de achterzijde van de inlay van de video en de dvd worden zowel de leeftijds- als de inhoudspictogrammen afgebeeld.

Als service aan de consument is het zeer gewenst om bij de pictogrammen op de achterzijde van de video- of dvd-cassette ook het website-adres van Kijkwijzer te vermelden:
www.kijkwijzer.nl

Gebruik hiervoor het lettertype Kijkwijzer-www (zit onder elke toets), of een eigen lettertype.

Voorzijde: 17 mm hoog
of Kijkw.-XL: 50 pt.
rood of zwart

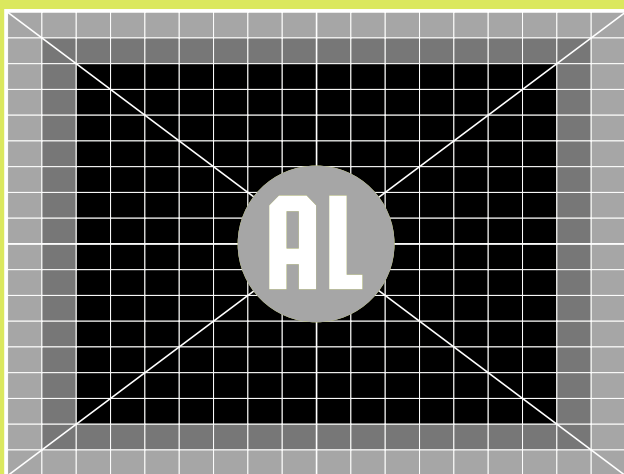
www.kijkwijzer.nl

Achterzijde: 13,5 mm hoog
Kijkw.-XL en -small 40 pt.
rood of zwart
url = Kijkw.-www 14 pt.

Alle reclame-uitingen in print zijn door de producent voorzien van één of meer pictogrammen die betrekking hebben op het product waarvoor promotie wordt gemaakt. De grootte van ieder pictogram dient minimaal 5% van de totale omvang van de reclame-uiting te beslaan.

Zie de tabel met A-formaten aan de ommezijde.

Bij commercials worden de pictogrammen in het creditblok opgenomen, waarbij de grootte van ieder pictogram in verhouding tot het totaalbeeld minimaal 10% dient te zijn.

Ga uit van éénderde van de beeldhoogte, gebruik de pictogrammen rood op een donkere achtergrond of zwart op een lichte.

- Gebruik de pictogrammen bij voorkeur zwart. Een andere kleur mag als het pictogram zich dan beter onderscheidt van zijn achtergrond. Gebruik dan het liefst rood.
- Houd de vulling van de pictogrammen wit.
- Om het pictogram los te maken van zijn achtergrond is de gebruiker vrij om er bijvoorbeeld een schaduw achter te zetten, zolang het beeld van het pictogram maar niet wordt aangetast en het duidelijk een uiting van Kijkwijzer blijft.